

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXXI. Cùm in iure.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Cum in iure.

PARAPHRASIS.

Aliquis asserens se Apostolicæ Sedis delegatum, mandat Ordinario loci hoc modo: Auctoritate, qua fungor, iniungo tibi, vt Titium denunties excommunicatum: Sed Ordinarius dubitat de commissione illi à Sede Apostolica facta, vtrum mandatum sibi iniunctum exequi teneatur. Respondet Innoc. III. quòd non teneatur exequi, nisi de mandato Apostolico certa ipsi fides fiat.

SUMMARIVM.

1. *Nisi delegatus de delegatione sua fidem authenticam faciat, non est ei necessarium parendum.*
2. *Anie litis contestationem pars litigans opponere potest defectum iurisdictionis, seu delegationis.*
3. *Si delegatus intelligat oppositionem frivolum esse, aut malitiosè opponi, cogere potest ad parendum.*
4. *Is, pro quo delegatus sententiam tulit, curet etiam mandatum seu commissionem coram Iudice, presente parte, à Notario registrari ac transcribi.*

NO T A N D V M Vn. Nisi delegatus de delegatione sua fidem authenticam faciat, non est ei parendum. Consentit c. cum contingat 24. de rescript. Ratio est: Quia factum non præsumitur, sed probari debet; præsertim si allegetur in alterius præiudicium, vti hic docet Barbat. col. 2. & 4. & dixilib. 1. Th. mor. tr. 1. c. 5. n. 30. Idemque dici debet de quibuscunque mandatarijs, procuratoribus, sed & legatis Apostolicis circa speciales facultates, vt ijs fides haberi debeat, mandatum vel commissionem exhibendam esse. Qua de re Felinus hic n. 11.

Sed declarari debet primò: Quòd aliquis possit quidem exigere literas delegationis, aut mandati, sed non debeat, si sine illis fi-

M m m m 3 dem

secus verò dicendum, si dignitati, vel canonicatui renuntiavit, vel aliò translatus est. Ratio vtriusque partis est: Quia dum res integra est, iurisdictione delegata censetur potius pertinere ad delegantem, vel subdelegantem, ab eòque dependere sicuti dixi in c. gratum, 19. hoc tit. Consequenter si ille deponatur, vel alia ratione statum incompossibilem assumat, vt iurisdictione ipsi auferatur, non poterit amplius in persona delegati, vel subdelegati fundari. Sin autem delegatus renuntiet, aut transferatur, nihilominus retinet iurisdictionem in ordine ad illam causam, vti dixi eod. c. gratum, q. 19. consequenter etiam in subdelegato eius iurisdictione fundari potest.

QUÆRITVR secundò: Vtrum subdelegatus procedere possit, si primus delegatus mortuus sit, viuat verò delegatus; aut vice versa, delegatus mortuus sit, viuat verò primus delegatus. Respondeo & Dico I. In priore casu refert, vtrum causa (si tota subdelegata fuerat) cœpta sit, necne. Si nondum cœpta, expirat iurisdictione: Quia subdelegatus subrogatur delegato: ergo sicuti huius iurisdictione cessat per mortem delegantis, re integra; ita & subdelegati, argum. c. penult. eod. in 6. Sin autem cœpta est causa à subdelegato, non expirat eius iurisdictione; quippe quæ in ipso radicata est, argum. c. penult. hoc tit. & docet Sanchez lib. 8. disp. 28. n. 37.

Dico II. In altero casu, si nimirum mortuo delegato, superstes sit primus delegans, extinguitur iurisdictione subdelegati, si eam nondum vti cœperat, sicuti valde probabiliter docet idem Sanch. n. 36. ex ratione l. more, 13. de iurisdic. Cum enim Principis delegatus potestatem subdelegandi ex lege, ad eumque veluti ordinariam habeat, vti notauit Abb. hic n. 4. sequitur, quòd ipse sit radix ac fundamentum potestatis subdelegatæ, quæ proinde extinguitur ruente delegato, seu eo qui subdelegauit. Excipie. Nisi delegatus non suo nomine, sed auctoritate ac potestate sibi tradita à primo delegante subdeleget, tunc ipso mortuo, siue viuat siue non viuat delegatus, expirat iurisdictione, si causa integra seu nondum cœpta sit.

dem habere velit asserenti, ut hic docet Abb. n. 4. Secundo: Si dominus qui potestatem delegat, praesens sit, ut facile ex ipso quaeri possit, tum literae plerumque non exhibentur, ut hic notat Barbatia col. 4. Tertio: **2** Quod pars litigans ante litis contestationem opponere possit defectum iurisdictionis, seu delegationis; sed non postea, nisi cum onere probandi seu ostendendi defectum, ut hic notat Abb. n. 7. Barbatia col. 8. arg. c. inter Monasterium, 20. de re iudicata. Tamen si verò talem negatiuam ostendere difficile sit, tamen non dicitur impossibile, saltem ut indirectè probetur, v. g. delegantem eo tempore non fuisse in loco, ubi & quando delegatio facta narratur, sicut Imola hic notat n. 7.

Sed quid? Si exhibito mandato, Ordinarius, vel pars citata, nolit parere, insiciendo iurisdictionem delegati praetextu falsitatis in rescripto apparentis, alteri sine defectus. Respond. Si delegatus intelligat oppositionem friuolam esse, aut malitiosè opponi, cogere potest ad parendum, ut ex Hostiensis docet hic Abb. n. 5. Barbat. col. 5. Quia Iudex non tantum Ordinarius, sed etiam delegatus, exorto dubio, cognoscere potest, num sua sit iurisdictionis, ut ex communi docet D. Martha de iurisdic. p. 2. c. 4. ex l. 2. ff. Si quis in ius vocatus non ierit, iun. Gloss. Videtur tamen discrimen hoc esse inter Iudicem ordinarium, ac delegatum, quod ille iurisdictionem fundatam habeat, ideoque etiam in causa verè dubia ipsi parendum sit: cum in dubio inter Superiorem, ac subditam praesumptio sit pro Superiore, argument. c. quid culpatur, 4. causa 23. q. 1. At verò delegatus Iudex non habet fundatam iurisdictionem: ideoque nisi eam ostendat, ita ut rationabiliter dubitari non possit, non competit ei vis compellendi, ut ex Hostiensis hic annotavit Barbatia col. 5. & docet etiam Innocent. hic n. 3. Ad extremum notanda est doctrina Gl. hic ver. super mandato, quam explicant hic Barbatia col. 11. Abb. n. 6. Felinus n. 8. & in c. ult. de fide Instrumentorum. Tamen si in publico instrumento exhibeatur lata sententia à delegato Iudice, non tamen exinde ostendi, quod is habuerit ma-

datum ac iurisdictionem: quare cautus esse debet is, pro quo delegatus sententiam tulit, ut etiam mandatum, seu commissionem coram Iudice, praesente parte, à Notario registrari, ac transcribi curet. Nam alioquin si in actis publicis à Notario mentionem factam sit delegationis, aut mandati procuratorij transumpti, ea res probat quidem productionem mandati, sed non tenorem eius, ut singulariter Innocent. hic notavit n. 4. Ceterum, si constet, partem à Iudice delegato citatam, ac praesentem iudicio, ante litis contestationem nihil opposuisse, praesumptionem nasci pro iurisdictione eius, supra dixi, & tradunt DD. citati.

CAPITVLVM XXXII.

Cum olim.

PARAPHRASIS.

Abbas quidam & Conuentus eius conque-
rentes de Comite Altisiodorensi, quod in
eorum territorio stagnum, molendinum,
& domum extruxisset, impetrarunt à Pa-
pa causam hanc quibusdam iudicibus de-
legari. Coram his lite contestata, recep-
tis ab utraque parte testibus, & testimo-
nijs eorum publicatis, Comes opposuit
quod Iudices de damnis in memoribus &
alijs rebus illatis, testimonia recipere,
aut cognoscere non debeant, cum in rescri-
pto commissionis Apostolicae nulla de do-
mini mentione facta sit. Sed Iudices de ex-
ceptione hac cognoscentes, interlocuti
sunt, etiam de damnis cognoscere ad ipsos
pertinere: Quo audito Comes à sententia
ista ad Sedem Apostolicam appellauit.
Iudices reiecta appellatione tanquam non
legitima, Comitem denuo ad iudicium ci-
tarunt; sed cum is neque per se, neque per
alium compareret, ipsum excommunicarunt.
Hoc processu ad Papam Innoc. III.
delato, respondet is: Cum ad Iudices non
spectaret cognitio de damnis illatis, eò
quod de his in rescripto mentio facta non
fuerit, neque Iudices iurisdictionem suam eo
exten-